

українській території, тому легіонери російського чемпіонату перебували у відносно безпечному середовищі, відповідно й втрати тамтешніх клубів були не настільки великими.

ФІФА проводить дуже обережну політику під час російсько-української війни, що вмотивовано передусім фінансовими міркуваннями. Організація виступає за деескалацію конфлікту, не наголошуючи, на яких умовах має бути досягнута мирна угода. Навіть досягнення статусу-кво з настанням миру було б вигідним для ФІФА, оскільки це зніме бар'єри для відновлення двосторонніх відносин з РФС та дасть можливість продовжувати зв'язки разом з Українською асоціацією футболу, а відповідно – стабілізувати власні прибутки.

Джерела та література

1. Варварик К. Чому ФІФА – проросійська організація. *Tribuna.com*. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/tribuna/blogs/fontsarecool/3065251-fifa-prorosijska-organizacziya-zastosovuye-sankczyi-cherез-sy/> (дата звернення: 01.03.2023).

2. Brown O. Fifa's Russia ban is not about morality – Gianni Infantino simply had nowhere left to turn. *The Telegraph*. URL: <https://www.telegraph.co.uk/football/2022/02/28/fifas-russia-ban-not-morality-gianni-infantino-simply-had/> (date of access: 01.03.2023).

3. Meissner M. FIFA has finally acted against Russia, but it doesn't undo a long history of cosyng up to Putin. *The Conversation*. URL: <https://theconversation.com/fifa-has-finally-acted-against-russia-but-it-doesnt-undo-a-long-history-of-cosying-up-to-putin-178035> (date of access: 01.03.2023).

4. Smith R. Soccer, Russia and a Line Drawn Too Late. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2022/02/25/sports/soccer/fifa-russia-uefa-putin.html> (date of access: 02.03.2023).

Васковець Ольга

Національний університет «Острозька академія»

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СТОСОВНО НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ В 2022 Р.

Ключові слова: гуманітарна допомога, міжнародні гуманітарні організації, війна росії проти України, постраждале населення.

Keywords: humanitarian aid, international humanitarian organizations, russia's war against Ukraine, the affected population.

Російська агресія минулого року стала причиною гуманітарної катастрофи в Україні, яка негативно вплинула на різноманітні галузі життя країни. Згідно з даними ОСНА, більше 17 мільйонів українців потребують гуманітарної допомоги, а 13,4 мільйонів були вимушені залишити свої домівки. Тривала війна терористичної росії проти України залишається невпинною, і мільйони людей з усього світу продовжують надавати допомогу [1].

У минулому році усі міжнародні організації стикнулися з викликом, як налагодити механізми ефективної гуманітарної допомоги, тому що досить багато з них виявилися необізнаними із специфікою розвитку та контекстом країни. Такі моменти перешкоджають розвитку ефективної співпраці з місцевими партнера-

ми. Однак українське громадянське суспільство допомогло заповнити ці прогалини, що стало важливим елементом у розвитку співпраці з міжнародними акторами [2].

Із метою реагування на різке збільшення обсягу гуманітарних потреб, що спричинено російським вторгненням, гуманітарні організації швидко розширили обсяги й географію своєї діяльності по всій території України. Кількість гуманітарних організацій, які працюють в Україні та роблять свій внесок у широкомасштабне гуманітарне реагування, збільшилася майже вшестеро з приблизно 120 на початку 2022 до 700 станом на кінець року, 60 % яких становили місцеві неурядові організації (НУО).

Для надання невідкладної гуманітарної допомоги населенню України гуманітарна спільнота доставила тисячі гуманітарних вантажів до всіх районів, що перебувають під контролем уряду. Зокрема, майже 30 міжвідомчих конвоїв доставили критично необхідні товари для понад 315 000 мешканців прифронтових районів, де потреби є найгострішими. У багатьох містах та селах гуманітарні організації отримали значну підтримку від місцевої громади та волонтерів, які здійснювали розподіл гуманітарних товарів, що були надані установами ООН та НУО.

Загалом у 2022 р. 15,8 млн людей в Україні отримали різні види гуманітарної допомоги, починаючи від розподілу продуктивних наборів і предметів гігієни та закінчуючи забезпеченням місцями для проживання, медичними послугами, підтримкою в галузі освіти, юридичною допомогою, консультуванням, грошовою допомогою тощо. Минулого року 9,5 млн людей змогли отримати ліки й різноманітні медичні послуги, а 7,4 млн отримали допомогу, пов'язану з водопостачанням, включно з доступом до питної води, предметів гігієни та санітарії. Майже 6 млн людей отримали грошову допомогу на загальну суму 1,21 млрд доларів США, завдяки чому вони змогли задовольнити свої найнагальніші потреби. Приблизно 7,4 млн людей були надано різні види соціально-правових послуг (відновлення документів, психосоціальна підтримка, спеціалізована допомога людям з інвалідністю, рішення, пов'язані із забезпеченням належними місцями для проживання тощо). Зокрема, понад 3,2 млн людей отримали послуги у сфері захисту прав дітей (соціальний супровід, розшук та возз'єднання сімей, юридична допомога тощо). Понад 12,2 млн мешканців усіх 24 областей України, включно з прифронтовими районами, було надано продовольчу допомогу й засоби до існування. Агенції ООН передали понад 1 400 генераторів лікарням, притулках, пунктах обігріву, об'єктам водопостачання, школам та місцям компактного проживання ВПО [1].

Дуже складною є ситуація в районах під російським військовим контролем. Обмеження на пересування гуманітарного персоналу в районах під російським контролем, а також блокування доставлення гуманітарної допомоги через лінію фронту створили величезні проблеми, унаслідок чого гуманітарна підтримка, яку надають у цих районах країни, мінімальна. Із моменту ескалації війни 24 лютого 2022 р., попри численні спроби та повідомлення, надіслані російській федерації, лінію фронту не вдалося перетнути жодному гуманітарному конвою. Через втручання у здійснення гуманітарної діяльності з боку призначених росією органів у

всіх районах поза контролем Уряду України виникли додаткові перешкоди для роботи незалежних гуманітарних організацій у цій частині країни.

Оцінюючи роботу зазначених вище акторів, неможливо оминати питання розслідування злочинів неправомірного поводження із військовополоненими та нехтування Женевською конвенцією і Міжнародним гуманітарним правом з боку росії. В останньому звіті Моніторингової місії ООН [4] акцент було зроблено на порушенні українською стороною прав російських військовополонених, що призвело до критики у суспільстві та негайної реакції Омбудсмена України Дмитра Лубінця [5]. Очільниця моніторингової місії ООН з прав людини в Україні Матільда Богнер під час пресконференції 24 березня 2023 р. заявила, що як Київ, так і Москва винні у порушенні прав та позасудових стратах військовополонених. Проте українська влада, на відміну від російської, надала міжнародним спостерігачам доступ до місць утримання полонених. У Міністерстві закордонних справ України подякували моніторинговій місії за фіксацію порушень росією норм міжнародного гуманітарного права, однак назвали «неприйнятним покладання відповідальності на жертву агресії». «Українська сторона розраховує, що місія ООН уникатиме будь-яких кроків, що можуть трактуватися як урівняння жертви та агресора», – наголосили у міністерстві [6].

Аналізуючи виклики та труднощі, які виникають для гуманітарних організацій під час надання допомоги в Україні, можна зробити висновок, що необхідно переглянути та модернізувати підходи до надання допомоги в кризових ситуаціях. Продовжуючи думку, слід зазначити, що національні та міжнародні гуманітарні організації повинні працювати в тісній співпраці з урядом України та місцевими органами влади для того, щоб забезпечити координацію зусиль та уникнути дублювання зусиль у наданні допомоги. Також важливо забезпечити відкритий і прозорий процес надання допомоги, щоб громадськість та міжнародне співтовариство мали можливість перевірити ефективність і прозорість використання коштів. Організації повинні розвивати свої здібності та компетенції у галузі гуманітарної допомоги в Україні, вивчаючи специфіку контексту, культурні особливості, потреби та ресурси населення. До того ж важливо сприяти розвитку місцевих організацій та зміцненню їх здатності до надання допомоги та реалізації проектів на місцях. Україна потребує не лише гуманітарної допомоги, а й довготермінової підтримки у різних сферах, як-от економіка, розвиток інфраструктури, соціальна сфера тощо. Тому необхідно також сприяти економічному відновленню країни та залученню інвестицій, що дасть змогу забезпечити сталість і розвиток на довгу перспективу. Україна – це не лише країна, яка потерпає від війни, але й країна з великим потенціалом розвитку і талановитим населенням. Тому необхідно зосередитись на розвитку потенціалу та здібностей населення, сприяти розвитку освіти та науки.

Джерела та література

1. Покажіть докази. Україна відреагувала на звіт ООН щодо російських військовополонених. *BBC News Україна*. Березень 2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-65071188>
2. Андрощук Б. Гуманітарний сектор в Україні: уроки, пройдені за рік повномасштабної війни. *Українська правда*. Лютий 2023. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/02/28/253104/>

3. Доповідь Незалежної міжнародної комісії з розслідування порушень в Україні. Переклад українською сигнального невідредагованого примірника. *Рада з прав людини*. Березень 2023. URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/coiukraine/A_HRC_52_62_UA.pdf

4. Коментар МЗС України щодо доповідей Моніторингової місії ООН в Україні. *МЗС України*. Березень 2023. URL: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-ukrayini-shchodo-dopovidej-monitoringovoyi-misiyi-oon-v-ukrayini>

5. Україна: гуманітарне реагування у 2022 році. *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA)*. February 2023. URL: <https://reports.unocha.org/uk/country/ukraine>

Гринько Наталія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПОСЕРЕДНИЦТВО ТУРЕЧЧИНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Ключові слова: посередництво, кризова дипломатія, російсько-українська війна, Туреччина.

Keywords: mediation, crisis diplomacy, Russian-Ukrainian war, Turkey.

Врегулювання міжнародних конфліктів стало пріоритетом глобального порядку денного. І посередництво є вкрай важливим інструментом дипломатії в часи криз та конфліктів. Російсько-українська війна стала справжнім викликом для сучасної дипломатії. Польща, Франція, Німеччина, Італія намагалися стати «третьою стороною», адже успіхи на цьому дипломатичному фронті принесуть не лише мир, а й дадуть змогу країні-посереднику укріпити свої позиції не лише в регіоні, а й на міжнародній арені.

Доволі неоднозначною і цікавою для аналізу є кризова дипломатія Туреччини під час російсько-української війни. Актуальність обраної теми обумовлена бажанням Туреччини до посередництва у конфлікті та високим рівнем її залученості в цей процес. Туреччина загалом підтримує суверенітет України та територіальну цілісність країни. Ердоган засудив анексію Криму Росією у 2014 р. та виступив на захист кримських татар, постраждалих від путінського режиму. Із іншого боку, держава зберегла партнерські відносини з Росією та не полишала спроб вирішити конфлікт мирним способом [9].

Мета публікації полягає у тому, щоб охарактеризувати посередницьку діяльність Туреччини, спрямовану на врегулювання російсько-української війни.

Існує кілька підходів до розуміння сутності кризової дипломатії. Єдина дефініція кризової дипломатії відсутня, проте найчастіше її визначають як взаємодію між акторами міжнародних відносин, спрямовану на зменшення рівня напруги під загостренням загрози системних змін або конфліктів [8].

Саме в межах кризової дипломатії активно використовується потенціал «третьої сторони» – посередника. Кейс Туреччини є класичним у цьому ключі. Лідер Туреччини – Президент Реджеп Тайп Ердоган – зберігає добрі відносини і з Москвою, і з Києвом, а в розв’язаній Росією війні Ердоган бачить шанс підняти власний авторитет у світі. Із одного боку, Туреччина продовжує тісно співпрацювати